

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ТА АУДИТ СКИДАННЯ СТИЧНИХ ВОД

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Наведено основні показники величин стоків річок України. Виявлено, що за станом хімічного і бактеріального забруднення якості води відноситься до IV - V класу якості - брудна. Визначено, що на даний момент для вирішення екопроблем стічкового стоку необхідно впровадження екологічного менеджменту, для ефективного регулювання еколого-економічні відносини з дотримання вимог екологічної безпеки слід проводити екологічний аудит.

Ключові слова: якість води, менеджмент водних об'єктів, аудит, водні стоки, екологічні нормативи, аудитор.

Abstract

Key indicators of the values of the runoff of the rivers of Ukraine are given. As chemical and bacterial pollution water quality refers to the IV - V class of quality - dirty. at the moment for solving upon ecological problems stokovaja runoff necessary to implement environmental management, for the efficient control of ecological-economic relations on the compliance with the requirements of environmental safety should be carried out environmental audits.

Key words: the quality of water, management of water bodies, auditing, water runoff, environmental regulations, auditor.

Порушення норм якості води досягло рівнів, які ведуть до деградації водних екосистем, зниження продуктивності водойм. Значна частина населення України використовує для своїх життєвих потреб недоброякісну воду, що загрожує здоров'ю нації. Сумарна величина стоків річок України без Дунаю в середній за водністю рік становить 87,1 млрд. м³, знижуючись у маловодний рік до 55,9 млрд. м³. Безпосередньо на території держави формується відповідно 52,4 і 29,7 млрд. м³ води, решта надходить з суміжних територій. Водні ресурси Дунаю становлять у середньому 123 млрд. м³ води на рік [1].

Якість води більшості з річок за станом хімічного і бактеріального забруднення класифікується як забруднена і брудна (IV - V клас якості). Найгостріший екологічний стан спостерігається в басейнах річок Дніпра, Сіверського Дінця, річках Приазов'я, окремих притоках Дністра, Західного Бугу, де якість води класифікується як дуже брудна (VI клас). Для екосистем більшості водних об'єктів України властиві елементи екологічного та метаболічного регресу. Для переважної більшості підприємств промисловості та комунального господарства скид забруднюючих речовин істотно перевищує встановлений рівень гранично допустимого скиду. Це призводить до забруднення водних об'єктів, порушення норм якості води.

Для вирішення екопроблем стічкового стоку необхідно впровадження екологічного менеджменту на підприємствах-забруднювачах, яке передбачає:

- включення природоохоронних вимог в комплекс традиційних господарських цілей організації (підприємства);
- узгодження між виробничими функціями, інфраструктурою виробництва і екологічною безпекою;
- виконання екологічних нормативів;
- економію і раціональне використання всіх видів ресурсів;
- інформування населення про характер діяльності організації (підприємства);
- дотримання безпечних умов праці;

— мінімізацію впливу на навколишнє природне середовище загалом і на кожний об'єкт зокрема [2].

Екологічний менеджмент є частиною щоденної менеджерської праці на підприємстві. Завдяки йому є можливість постійно вдосконалювати екологічну та економічну діяльність, зменшувати ризики для навколишнього середовища, для здоров'я й безпеки працівників, а також скорочувати витрати. Екологічний менеджмент допомагає вирішувати екологічні проблеми, пов'язані з наданням послуг, з виробництвом продукції в різних сферах діяльності відповідно до обраних підприємством цілей та напрямків розвитку. Підприємство, впроваджуючи екологічний менеджмент, систематично приділяє увагу екологічним проблемам, що виникають у результаті його діяльності, та безперервно працює над удосконаленням своєї діяльності, пов'язаної з впливом на навколишнє середовище (виробничі процеси, послуги та продукти).

Одним з нових інструментів, що дозволяють ефективно регулювати еколого-економічні відносини з дотримання вимог екологічної безпеки, є екологічний аудит (ЕА). В цілому аудит, як елемент системи забезпечення прав власності, надзвичайно важливий для економіки, тому що дозволяє зменшити інформаційний і комерційний ризики, пов'язані із прийняттям управлінських рішень [3].

Метою екологічного аудиту видів діяльності, пов'язаних з використанням водних ресурсів є:

- оцінка впливу екологічних наслідків підприємства або організації на водні ресурси;
- встановлення відповідності діяльності вимогам чинних водного і природоохоронного законодавства;

- напрямку забезпечення екологічної безпеки виробництва.

Екологічний аудит для підприємств, вид діяльності яких пов'язаний з використанням водних ресурсів, проводиться в наступних випадках:

- при видачі дозволів для різних видів діяльності, що надають який-небудь вплив на навколишнє середовище;

- при підготовці інвестиційних проектів і програм;

- при виявленні можливих екологічних ризиків.

Аудиторам необхідно провести виявлення пріоритетних об'єктів дослідження по забрудненню поверхневих вод. З цією метою узагальнюються дані про скиди шкідливих речовин у водні об'єкти території, що обстежується. Всі скиди потрібно розподілити як по об'єму вод, що скидаються і кількості в них забруднюючих речовин, так і у відсотках до сумарного об'єму скидів і кількості речовин. Виділяються специфічні речовини з максимальними концентраціями. У процесі проведення аудиту необхідна перевірка правильності і своєчасності здійснення платежів за водокористування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голян В.А. Аналіз основних тенденцій використання водних ресурсів та шляхів їх економії / Голян В. А. //Статистика України. - 2008. - № 4. - С. 30-36.
2. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування: ДСТУ ISO 14001: 2015. — [Чинний від 2015-21-12]. — К. : Держспоживстандарт України, 2015.
3. Адаменко О. Екологічний аудит територій /О. Адаменко, Л. Міщенко. — Івано-Франківськ : Факел, 2000. — 341 с.

Лялюк Олена Георгіївна – к. т. н., доцент кафедри будівництва міського господарства та архітектури Вінницького національного технічного університету, e-mail: Lyalyuk@list.ru

Безусяк Яна Іванівна – магістр інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля.

Lyalyuk Elena - Ph. D., assistant professor of construction of urban economy and architecture Vinnitsa National Technical University.

Bezussyak Yana Ivanovna – master of the Institute of environmental safety and environmental monitoring